

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002400

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мудаліге Олена Іванівна

2. Olena Mudalige

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 022

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 022 Дизайн

Дата захисту: 05-09-2024

Спеціальність за освітою: 022 Дизайн

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 6334

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.32.01

Тема дисертації:

1. Засоби формування візуальної мови сучасного шрифтового плакату (на матеріалах Міжнародної екологічної триєнале «4-й Блок»)
2. Means of forming the visual language of a modern font poster (based on the materials of the International Environmental Triennial «4th Block»)

Реферат:

1. АНОТАЦІЯ МУДАЛІГЕ Олена. Засоби формування візуальної мови сучасного шрифтового плакату (на матеріалах Міжнародної екологічної триєнале «4-й Блок»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 дизайн. Робота виконана на кафедрі графічного дизайну Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Захист дисертації відбудеться у Харківській державній академії дизайну і мистецтв. Харків, 2024. У дослідженні встановлено засоби формування візуальної мови сучасного шрифтового плакату екологічного, соціального та культурно-видовищного спрямування; розкрито особливості шрифтового плакату алфавітної і неалфавітної систем писемності. Розкрито значення дизайнерської діяльності Міжнародної триєнале «4-й Блок» в аспекті осмислення процесів становлення та розвитку художньої культури в світовому мистецькому просторі. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків. У

першому розділі роботи надано розгорнуту характеристику сучасної наукової літератури, присвяченої питанням візуальної мови, шрифту та типографії, плакату, шрифтового плакату, визначено провідні підходи до її вивчення. Методологічною основою дисертації стали праці українських науковців і зарубіжних дослідників. Основні положення дисертації сформульовані на аналізі матеріалів плакатів колекції Міжнародних тріенале екологічного плакату «4-й Блок», які проводились в період з 1991 по 2021 рр., на матеріалах альбомів-каталогів тріенале і книги спогадів засновника тріенале, професора О. Векленка. Репрезентативні зразки шрифтових плакатів авторства дизайнерів з 31 країни світу представлено у додатку дисертації. Значна частина залучених до аналізу матеріалів плакату уведена до наукового обігу вперше. У другому розділі дисертації розглянуто еволюцію шрифтового плакату як об'єкту дизайну у контексті міжкультурної взаємодії та національної ідентифікації. Визначено, що серед шрифтових плакатів колекції Міжнародної тріенале екологічного плакату «4-й Блок» найчастіше зустрічається застосування прийомів і засобів формування візуальної мови таких стилів і напрямів, як: а) швейцарський міжнародний стиль; б) панк-культура; в) оп-арт; г) стилістика «гранж» та «хіпстер»; г) психоделічний стиль. Окреслено, що для плакатів від китайських дизайнерів характерна мова поєднання письмових знаків і культурних символів з латинською системою письма. Наголошено, що роботи японських дизайнерів відрізняються поєднанням традицій японської естетики з західними культурними досягненнями. Виявлено, що в шрифтових плакатах від українських авторів представлено в основному написи латинською системою письма. Зауважено, що розвиток української кирилиці має набути ширших масштабів в популяризації нових форм графем, що сприятиме відродженню і збереженню національної ідентичності. Третій розділ присвячено впливу і місцю шрифтового плакату в середовищі соціокультурного простору на прикладі історії створення і функціонування Міжнародної тріенале екологічного плакату «4-й Блок». Розглянуто і виявлено хвилеподібний характер візуально-графічної мови шрифтового плакату у контексті історіографії тріенале за періодами: 1) 1991–1997 рр.; 2) 2000–2009 рр.; 3) 2012–2021 рр. Наголошено на особливій ролі Харківської державної академії дизайну і мистецтв в організації та підтримці науково-практичної лабораторії «Музей еко-плакату 4-й БЛОК/ архів», що завдяки діяльності тріенале виконує такі функції, як: а) інформаційна, б) видовищна, в) освітня, г) виховна, д) ціннісна орієнтація. У четвертому розділі встановлено засоби формоутворення візуальної мови шрифтового плакату в межах зазначеного періоду дослідження, а саме: 1) деформація знакових конструкцій (зміни структури напису, деформація графема букви, зміни рівня читабельності, деструктуризація слова); 2) контрформа; 3) шрифтова інтерпретація сенсу повідомлення, до якої віднесено: а) синтез шрифту і зображення (адаптація форм літер напису, каліграма, комбіновані засоби); б) синтез шрифту і сенсу напису; 4) шрифтова артінсталяція (предметна композиція, аплікація, техніка колажу, змішані техніки тощо); 5) текстура; 6) колір; 7) імітація об'єму (тінь, градації світла, імітація фактури, застосування 3D-технологій тощо). Виявлено основні види шрифту, що використано у шрифтових та комбінованих плакатах колекції тріенале. Підкреслено, що найбільшими групами за вживанням є гротескові шрифти та авторські написи. Виділено техніку та прийоми виконання написів. Представлено уточнення визначення шрифтового плакату, запропоновано дефініцію візуальної мови шрифтового плакату. Окреслено перспективи подальшого наукового дослідження. Ключові слова: дизайн, плакат, екологічний плакат, шрифтовий плакат, графіка, графічні засоби, типографія, графічний дизайн, візуальна мова, візуальна комунікація, екологічна парадигма, регіональні особливості, дизайн-освіта, Міжнародна тріенале екологічного плакату «4-й Блок»

2. ABSTRACT MUDALIGE Olena. Means of forming the visual language of a modern font poster (based on the materials of the International Environmental Triennial «4th Block»). – Qualification work on manuscript rights. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 022 design. The work was carried out at the Department of Graphic Design of the Kharkiv State Academy of Design and Arts. The thesis defense will be held at the Kharkiv State Academy of Design and Arts. Kharkiv, 2024. The study established the means of forming the visual language of a modern font poster of an environmental, social, cultural and entertainment nature; the features of the font poster of alphabetic and non-alphabetic writing systems are revealed. The significance of the design activities of the International Triennial «4th Block» is revealed in the aspect of understanding the processes

of formation and development of artistic culture in the global artistic space. The question of the influence of a font poster on the formation of environmental consciousness of society was further developed. The work consists of an introduction, four parts, conclusions, a list of used sources and appendices. The first part of the work presents the characteristics of modern scientific research by Ukrainian and foreign researchers devoted to the issues of visual language, font, font poster, and identifies the leading approaches to its study. The main provisions of the dissertation are formulated on the analysis of materials from the posters of the collection of the International Triennial of Environmental Posters «4th Block», which were held from 1991 to 2021, on the materials of the triennial catalog albums and the book of memoirs of the founder of the triennial, Professor O. Veklenko. Representative examples of font posters by designers from 31 countries are presented in the dissertation appendix. A significant part of the poster materials involved in the analysis was introduced into scientific circulation for the first time. The second part of the dissertation examines the evolution of the font poster as an object of design in the context of intercultural interaction and national identification. It has been determined that among the font posters from the collection of the International Triennial of Environmental Posters «4th Block», the most common use of techniques and means of forming the visual language of such styles and trends as: a) Swiss international style; b) punk culture; c) op-art; d) «grunge» and «hipster» style; d) psychedelic style. It has been determined that posters from Chinese designers are characterized by a language combining written signs and cultural symbols with the Latin writing system. It is noted that the robots of Japanese designers are distinguished by a combination of the traditions of Japanese aesthetics with Western cultural achievements. It has been established that the font posters from Ukrainian authors mainly contain inscriptions in the Latin writing system. It is noted that the development of the Ukrainian Cyrillic alphabet should take on a wider scale in the popularization of new forms of graphemes for the revival and preservation of national identity. The third part is devoted to the influence and place of the type poster in the sociocultural environment using the example of the history of the creation and functioning of the International Triennial of Environmental Posters «4th Block». The wave-like nature of the visual-graphic language of the type poster in the context of the triennial by period is examined and revealed. The role of the Kharkiv State Academy of Design and Arts in the organization and support of the scientific and practical laboratory «Museum of Eco-Poster 4th BLOCK/archive» is emphasized, which, thanks to the activities of the triennial, performs the following functions: a) informative, b) spectacular, c) educational, d) upbringing, e) value orientation. In the fourth part, the means of shaping the visual language of the font poster within the specified period are established: 1) deformation of sign structures; 2) counterform; 3) font interpretation of the meaning of the message, which; 4) font art installation; 5) texture; 6) color; 7) imitation of volume. The main types of font in the font and combined posters of the triennial collection were identified, the largest groups of which are grotesque and author's inscriptions. Techniques and methods of performing inscriptions are highlighted. Clarification of the definition of a font poster is presented, a definition of the visual language of a font poster is proposed. Key words: design, poster, ecological poster, font poster, graphics, graphic means, typography, graphic design, visual language, visual communication, ecological paradigm, ecological paradigm, regional features, design-education, International Triennial of Ecological Poster «4th Block».

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мудаліге О. І., Іваненко Т. О. Сучасні тенденції в дизайні шрифтового плакату екологічного спрямування. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. № 5. С. 79–86.
- Мудаліге О. Історія створення музею екологічного плакату в Харківській державній академії дизайну і мистецтв. ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну. 2023. № 1. С. 27–50.
- Мудаліге О. Засоби дизайну шрифтового плакату екологічного спрямування. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2024. Вип. 71. С. 106–111.
- Мудаліге О. Стан дослідження шрифтового плаката в науковому дискурсі. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну. 2024. Вип. 7(1). С. 67–77.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іваненко Тетяна Олександрівна
2. Tetiana Ivanenko

Кваліфікація: к.мист., доц., 05.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Будник Андрій Вікторович
2. Andriy V. Budnyk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:**Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет культури і мистецтв**Код за ЄДРПОУ:** 02214159**Місцезнаходження:** вул. Євгена Коновальця, буд. 36, Київ, 01601, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Михайлова Рада Дмитрівна

2. Rada Mykhailova

Кваліфікація: д.мист., доц., 26.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет технологій та дизайну**Код за ЄДРПОУ:** 02070890**Місцезнаходження:** вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Скляренко Наталія Владиславівна

2. Nataliia Skliarenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.07**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Луцький національний технічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 05477296**Місцезнаходження:** вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лагода Оксана Миколаївна

2. Oksana Lagoda

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1808-7119

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Алфьорова Зоя Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна